

De Adoptiewerkgroep, onderdeel van de Werkgroep Welzijn en Levensbeschouwing Zwolle, brengt mensen die in (sociale) armoede leven of moeilijk aan de maatschappij kunnen deelnemen in gesprek met politici. Contact: [adoptiewerkgroep.zwolle@gmail](mailto:adoptiewerkgroep.zwolle@gmail.com)

Verslag adoptiegesprekken d.d. 13 december 2014, 11.30 uur (definitieve versie)

Bij dit gesprek waren aanwezig: ervaringsdeskundigen mevr. A., de heer A en zoon A, coördinator Rik Joziase en vrijwilligers Margé, Marlies, Adnan en Giovanni van Vluchtelingenwerk Oost Nederland, locatie Zwolle, Tweede Kamerlid CDA Eddy van Hijum, Zwols Gemeenteraadslid CDA Martijn Sikkens, journalist Sybrand Hofstra en de leden van de Adoptiegroep Anneke Nusselder (voorzitter), Piet Neeft (secretaris), en Karel Weiland (verslag).

Inleiding:

De situatie van de familie A. is een goed voorbeeld van een probleem waar ook Vluchtelingenwerk vaak tegen aan loopt. In het kort gaat het om het volgende

- de familie A heeft een verblijfsvergunning voor bepaalde tijd gekregen
- deze is ingetrokken maar daarna, na een rechterlijke uitspraak, weer verleend
- de toeslagen van de Belastingdienst die de familie ontvangen heeft in de periode dat hun verblijfsvergunning was ingetrokken, moesten zij terug betalen
- hoewel iedereen vindt dat dit niet juist is, trekt vrijwilligster Els al 8 maanden aan de bel om een verandering in deze toestand te krijgen
- de familie kan, hoewel ze nu al meer dan 5 jaar in Nederland zijn en recht hebben op kinderpardon, pas over 5 jaar een aanvraag doen voor een definitieve asielvergunning

Aanvulling van de fam. A en vrijwilligster Els bij deze situatie-beschrijving:

Al meer dan 8 maanden krijgt de familie A. per maand zo'n 7 - 10 brieven, rekeningen, dwangbevelen en betalingsvoorwaarden toegestuurd van de belastingkantoren in Utrecht, Heerlen en Enschede, hoewel in de computer van de RIC de opdracht staat om géén rekeningen en andere post meer te sturen. Vrijwilliger Els moet steeds naar haar contactpersoon bij de belastingdienst in Zwolle om te zorgen dat wat daarin staat ongedaan wordt gemaakt.

Er is op dit punt dus totaal geen coördinatie bij de belastingdienst in Nederland.

De familie is langzamerhand ten einde raad.

1. Wat de politici is opgevallen:

Eddy van Hijum zegt dat het probleem vaak is dat in den Haag veel over wetten en regels wordt gepraat, maar dat veel minder naar de uitvoeringspraktijk wordt gekeken.

Hij is blij dat we organisaties als Vluchtelingenwerk hebben, die soms als breekijzer kunnen optreden. “Voor ons is het soms al niet te volgen, fijn dat mensen van Vluchtelingenwerk er dan achteraan gaan”. Drie dingen zijn hem opgevallen:

- Bij een onderwerp als “kinderpardon” gaat het meer om: wie komt er wel of niet in aanmerking, en niet: wat zijn de praktische consequenties m.b.t. bij zoals belasting-toeslag, school en opleiding, huisvesting e.d.
- Wat voor perspectief geef je mensen als zij rechtmatig in Nederland mogen zijn in afwachting van een verblijfsvergunning wat betreft plaats in de samenleving, taal enz.
- Hoe kan het, als je al meer dan 5 jaar in Nederland bent, dat de IND eist dat je nog eens 5 jaar moet wachten voordat er de mogelijkheid is voor definitieve naturalisatie.

Martijn Sikkens vindt het een indrukwekkend verhaal van de familie A. : dan mag je hier eindelijk blijven, komt er zoveel gedoe. Hij kan zich de frustratie voorstellen. Vanuit zijn achtergrond herkent hij de problemen met bureaucratie en met de starheid van regels. Zijn indruk is dat de gemeenteraad van Zwolle denkt, in vergelijking met andere gemeentes, maatwerk te leveren. Hij vraagt zich nu af in hoeverre dat feitelijk het geval is. Hij ziet mogelijkheden om als gemeenteraadslid dit na te gaan.

Sociale Zaken en Werkgelegenheid in Zwolle willen graag participatie, maar de uitvoering van dit voornemen is vaak onduidelijk. Martijn citeert de woorden van vrijwilligster Els die zegt dat het vaak onduidelijk is hoe dit stimuleringsbeleid uitpakt. In het ene geval wordt iemand aangezet om actiever te participeren terwijl het duidelijk is dat die persoon daar niet toe instaat is. In het andere geval worden mensen die willen participeren daarbij niet ondersteund (of wordt iemand met rust gelaten terwijl die juist “een schop onder de kont” nodig heeft).

2. Aanvullingen van de drie ervaringsdeskundigen: de **familie A** is blij gehoord te zijn. De politici hebben begrepen wat ze hebben gezegd.

3. Aanvullingen vrijwilligers Vluchtelingenwerk:

- Het komt in meer gevallen voor dat toeslagen terug moeten worden betaald. Er blijft dan schuld, die niet betaald kan worden.
- Er zijn bij de gemeente een aantal drempels, voordat mensen die een verblijfsvergunning hebben aan een normaal leven kunnen beginnen. Het duurt b.v. een tijd voordat mensen bij de GAB ingeschreven zijn. In die tijd wacht de gemeente af. Mensen krijgen daardoor problemen met de uitkering.
- De ziektekostenverzekering moet men wel betalen, ook al is er geen inkomen, omdat de inschrijving bij de GBA nog niet rond is.

- Als mensen eindelijk ingeschreven zijn, hebben zij een schuld opgebouwd. Men vraagt zich af of het mogelijk is dat mensen in deze situatie bijzondere bijstand krijgen.
- Het lijkt dat men bij instanties nu meer vasthoudt aan regels. Vroeger was er meer welwillendheid en bereidheid om mee te denken. De sfeer is nu “alleen als het moet laten we ze toe”. Aan de andere kant zijn er b.v. bij de Belastingdienst mensen met wie een heel goed contact bestaat en die hun uiterste best doen om problemen op te lossen.
- De communicatie tussen de verschillende instanties verloopt vaak stroef. In het geval van de familie A heeft de Hoge Raad een uitspraak gedaan, maar de IND, de Belastingdienst en de gemeente zitten vast aan hun eigen procedures. Het is voor hen vrijwel onmogelijk om iets met terugwerkende kracht te regelen (b.v. alsnog de toeslagen te verlenen) Er ontstaat gedurende een periode van zo'n 8 weken een soort niemands-land. Het zou mooi zijn als iemand in de ambtelijke wereld zich verantwoordelijk zou voelen voor de hele situatie (een casemanager).

Eddy van Hijum wijst erop dat er van uit de samenleving veel druk op de IND wordt gelegd. De vluchtverhalen moeten snel getoetst worden en de IND moet binnen 8 dagen uitsluitel geven. We verwachten van de Belastingdienst dat daar goed gelet wordt op het al of niet terecht toekennen van toeslagen. Het lijkt of we te maken hebben met 2 waarheden (volgens de regels kan het niet anders/ versus kunnen de regels niet aangepast worden aan de praktijk). Er is niemand die in dit dilemma ingrijpt.

De automatisering brengt ook zijn problemen mee (als er 1 vinkje verkeerd is geplaatst).

Aan de andere kant hebben we in Nederland het hoogste inwilligingspercentage (rond de 45%)

4. Afspraken:

Eddy van Hijum zegt toe:

- Dat zijn staf nagaat of in het concrete geval van de fam. A. in de richting van de IND mogelijkheden zijn. Een vrijwilligster van Vreemdelingwerk zal hem zo nodig juridisch advies geven.
- Dat hij zal kijken of het voorkomen kan worden dat je na een verblijf van meer dan 5 jaar wéér 5 jaar moet wachten om een aanvraag voor een definitieve verblijfsvergunning in te dienen
- Dat hij alert zal zijn op de praktische consequenties van regelgeving. Hij zal dit met name doen door voor het volgende Kamerdebat over het kinderpardon dit punt op de agenda te zetten(“Hoe kan de inwilliging omgezet worden in een kans”).

Martijn Sikkens zegt toe:

- Dat hij zal nagaan hoe het komt dat het inschrijven bij de gemeente moeilijker is geworden. Hij zal overleggen met Erik v.d. Berg hoe hij dit vraagstuk het beste kan aanpakken
- Dat hij zal nagaan wat het beleid is bij participatie: op welke gronden mensen al of niet aangezet/ gestimuleerd worden (of juist niet) tot participatie. Hij zal hierover overleggen met Bert Smit hoe je dit het best helder kan krijgen
- Dat hij na zal gaan of de gemeente mogelijkheden heeft om bijzondere bijstand te verlenen in situaties waarin mensen te lang moeten wachten op hun uitkering door b.v. vertraging bij het inschrijven.

De Adoptiegroep zal over zo'n 3 maanden de politici benaderen om te vragen of zij succes hebben gehad.

5. Afsluiting

Eddy van Hijum spreekt zijn waardering uit voor het werk van de Adoptiegroep.

Anneke Nusselder bedankt alle aanwezigen voor hun inbreng en Vluchtelingenwerk voor de gastvrijheid en sluit de bijeenkomst.

Zwolle, 14 dec. 2013